Koks Liuksemburgas, tokie ir jo lietuviai: maži, bet ambicingi

Lina SVALDENIENĖ

Aleksandras Čyras, šešiolika metų pragyvenęs užsienyje, išbandė duoną trijose kaimyninėse valstybėse – Liuksemburge, Belgijoje ir Prancūzijoje. Jis gali papasakoti kultūrinių ir buities subtilybių apie kiekvieną iš jų, taip kaip gali berte išberti Europos Sąjungos (ES) institucijas ir jų būstines. Darbas einant skirtingas pareigas Europos Sąjungos administraciniame aparate užtikrina stabilų profesinį augimą ir šeimos gerovę, o pirmininkavimas Liuksemburgo lietuvių bendruomenei ir lyderystė investuotojų klube yra A. Čyro erdvė bendruomeniškumui ir saviraiškai.

Lietuvos himno giedojimas Liuksemburge su Seimo nariais

Jaunimas asimiliuojasi

Šioje turtingoje valstybėje lietuvių bendruomenė neoficialiai ėmė burtis nuo 2003 metų, kai atvyko būrys naujų ES darbuotojų. 2007-aisiais išrinkta oficiali penkių žmonių valdyba, o dabar pareigas eina jau trečioji valdybos kadencija. Iš valdybos narių senbuvių liko tik iždininkas. „Nėra tiek daug norinčių, kaip gali pasirodyti. Vadovaujant bendruomenei yra ir smagių dalykų, tačiau taip pat ir labai daug darbo, krūva projektų, laiškų… Mes visi esame savanoriai, ir visi labai nuobodūs, iš ES institucijų“, – juokauja A. Čyras. Belgijoje, kurios lietuvių bendruomenę taip pat sudaro nemažai institucinių tarnautojų, trys iš septynių valdybos narių yra ES darbuotojai.

Liuksemburgo LB valdyba, 2018 m. Ramūno Astrausko nuotr.

Valdybą galima laikyti visos Liuksemburgo lietuvių bendruomenės sudėties atspindžiu, tačiau pirmininkas paprieštarauja – dabar bendruomenė nebe tokia vienalytė, kokia buvo anksčiau. „Bendruomenė labai pasikeitė per tuos 17 metų, dabar atvažiuoja labai daug jaunimo į IT sektorių, tai 20–35 metų žmonės. Anksčiau čia atvykusių lietuvių interesai kitokie: jiems rūpi vaikai, sveikata, kultūra, kai kada jau grįžimas į Lietuvą pensijai. Jaunoji karta gyvena kitokiomis problemomis, – pastebi A. Čyras, – norėtųsi pritraukti jų daugiau, bet sunkiai sekasi, nes jie labai greit asimiliuojasi, o į lietuvių gyvenimą Liuksemburge įsitraukia ne visada.“

Europos dienos šventė Liuksemburge. Ramūno Astrausko nuotr.

Liuksemburgo Migracijos, tautų ir kultūrų festivalyje

Liuksemburgo lietuvių bendruomenės gyvenime svarbios tradicinės šventės: minimos Užgavėnės, Joninės, Kalėdų eglutės vaikams, mokslo metų pradžios

šventės, ir, žinoma, Lietuvos valstybinės šventės. Svarbus įvykis yra ir tradicinės Beniliukso sporto žaidynės, vykstančios dalyvaujant kartu su Belgijos lietuviais. Taip pat bendruomenė organizuoja solidžių diskusijų ciklą. „Mūsų sėkmingiausias renginys – A. Mamontovo koncertas, buvo pritraukta 200 žmonių, – prisimena pirmininkas, – R. Kazlo atvažiavimas irgi buvo labai sėkmingas. Taip pat itin sėkmingi buvo debatai apie diasporą ir lietuvybę su Linu Linkevičiumi, Dalia Henke ir Europos Sąjungos teisėjais bei buvusiu ambasadoriumi.“

Liuksemburgo lietuviai su užsienio reikalų ministru Linu Linkevičiumi ir PLB pirmininke Dalia Henke

Liuksemburge yra apie tūkstantį lietuvių, o žmonių, aktyviai dalyvaujančių bendruomenėje, yra 50–100.

Kelias Liuksemburgo link

2004-aisiais, kai tada dar dvidešimtmetis jaunuolis A. Čyras po pusmetį trukusios darbinimosi procedūros išvažiavo į Liuksemburgą, čia jau buvo praėję rinktis tautiečiai, užpildę naujoms Europos Sąjungos narėms skirtas tarnautojų kvotas institucijose. A. Čyras atvyko į Liuksemburgą palikęs darbą Valstybiniame informacinės technologijos institute. Pradėjo kaip vertimų asistentas, kurio darbo pobūdis, trumpai tariant, buvo pasirūpinti tuo, kad verčiami ES teisės aktai būtų kuo geriau paruošti panaudojant jau duomenų bazėse esantį tezaurą.

Po ketverių metų Aleksandras perėjo į Informacinių technologijų (IT) skyrių Liuksemburge, tačiau, tepabuvęs ten pusmetį, persikraustė į Briuselį. „Vis dėlto Briuselyje daugiau darbų“, – sako jis, vardydamas ES institucijas. Europos Komisija – didžiausia iš jų, dar yra Europos Parlamentas, Europos išorės veiksmų tarnyba, Europos regionų komitetas ir kt.. Taip pat dar yra Europos vadovų taryba, kur renkasi valstybių vadovai arba ministrai pirmininkai. Liuksemburge yra Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, Europos Audito Rūmai, Europos stabilumo mechanizmas… „Yra kokios 7–8 institucijos, ir mes, ES darbuotojai, turime teisę pereiti iš vienos institucijos į kitą. Apie 25 proc. Europos parlamento tarnautojų dirba Liuksemburge – tai administracijos darbuotojai: IT specialistai, vertėjai, teisininkai, logistikos darbuotojai. Politiniai sprendimai priimami Briuselyje, o Parlamento oficiali būstinė yra Strasbūre, nors ne visi tą žino“, – pasakoja A. Čyras.

A. Čyras su PLB pirmininke D. Henke

Atgal į ateitį

Antru bandymu gavęs darbo vietą Briuselyje, A. Čyras ėmė dirbti IT specialistu Komunikacijos direktorate. Jis tapo IT komandos, besirūpinančios serveriais, pagalba vartotojams, skirstančios kompiuterinę įrangą darbuotojams, dalimi. Šiuo laikotarpiu lietuviui teko vykti į komandiruotes JAV, kur Europos Parlamentas turi

Ryšių su JAV Kongresu biurą, taip pat Edinburge Škotijoje, Miunchene Vokietijoje, Rygoje Latvijoje. Po septynerių metų Briuselyje A. Čyras grįžo į IT direktoratą Liuksemburge. Tai pagrindinis IT skyrius, valdantis visą technologinę parlamento infrastruktūrą.

„Dabar jau penkti ar šešti metai, kaip čia dirbu, turiu didelę 28 žmonių komandą. Mes vadovavimą dalinamės per pusę, nes šią komandą sudaro išoriniai konsultantai iš kelių IT paslaugas teikiančių kompanijų, turintys savo vadovą. Aš esu paskirtasis vadovas iš kliento pusės“, – apie dabartines pareigas pasakoja A. Čyras. Jo žmonės atsakingi už pirmo lygio pagalbą vartotojams. Apie dešimt žmonių atsakinėja į deputatų skambučius, kiti 18 padeda administracijos darbuotojams.

Čyrų šeima

Grįžo keturiese

Aleksandras dažnai sulaukia klausimo, kodėl gi grįžo į Liuksemburgą. Tiesa tokia,

kad į nykštukinę valstybę jį grąžino žmonos karjera. Žmona laimėjo konkursą Europos investicijų banke, kuris pastaruoju metu vaidina svarbų vaidmenį skirstant ES lėšas žaliajai ekonomikai, dalijant paskolas ir remiant strateginius projektus.

Prieš tai Rasa Karpuškaitė-Čyrė dirbo privačiame Belgijos banke, ir, kaip pabrėžia pašnekovas, būdama kvalifikuota banko darbuotoja, prieš dešimtmetį pradėjo nuo 1500 eurų atlyginimo. „Belgijoje atlyginimai nėra dideli, ji, kaip ir visa Vakarų Europa, gana socialistinė. Jie verčiau moka mažesnę algą grynais, nes mokesčiai labai dideli, bet duoda mašiną ir kitų privilegijų. Beje, mokesčių optimizavimas Belgijoje yra legalus sportas“, – juokauja A. Čyras.

28–erių banko darbuotoja ėmė lauktis, ir jauna šeima Briuselyje susilaukė dvynukių. Nuo to įsimintino 2015 metų lapkričio praėjo dar pusmetis ir šeima grįžo į Liuksemburgą. Po devynių mėnesių motinystės atostogų Rasa grįžo į darbą.

Mokslo metų pradžios šventė Lkiuksemburgo apylinkėse gyvenantiems lietuvių moksleiviams. Ramūno Astrausko nuot.

Mokslo metų pabaigos šventė mokyklėlėje „Avilys“

Kaimynių skirtybės

Liuksemburgas iš šalia esančių valstybių išsiskiria ne tik savo dydžiu, bet ir itin aukštomis kainomis, ypač nekilnojamojo turto – jis labai labai brangus. Dėl šios priežasties pusė visų Liuksemburge dirbančių žmonių kasdien atvažiuoja į darbą iš kaimyninių valstybių. 200 tūkstančių nuolatinių Liuksemburgo darbuotojų gyvena Belgijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje. Dar būdamas viengungis taip elgėsi ir Aleksandras – mažo butuko nuoma Prancūzijoje atsiėjo perpus pigiau nei gyvenant Liuksemburge.

Vilmanto Marcinkevičiaus parodos atidarymas Liuksemburge

„Iš šių trijų valstybių Prancūzija, ko gero, labiausiai socialistiška ir uždariausia; jie koncentruoti į save. Aš juos suprantu, jie viską turi – ir kalnus, ir jūrą, ir maisto“, – pasakoja A. Čyras. Jis prisipažįsta, kad jam tikrai patiko gyventi Belgijoje. Belgija išskirtinė savo dvilypumu: jaučiami skirtumai tarp olandakalbių ir prancūzakalbių. Flamandai turi labai stiprų identitetą; jie kartais kritikuoja valonus, pietiečius, kad šie šalies biudžetan įmoka mažiau, o gauna daugiau.

Dar prieš 40–50 metų buvo atvirkščiai: pietuose, valonų žemėse, klestėjo anglių, plieno pramonė, veikė gamyklos. Dabar Flandrija yra technologiškai labai išsivystęs, daug aukštos pridėtinės vertės kompanijų turintis regionas, o pietinė pusė taip ir liko daugiau žemės ūkį vystanti Belgijos dalis. Šiuos nesutarimus gesina Briuselis, norinčius atsiskirti flamandus siejantis su valonais.

Maža, bet ambicinga

Belgija yra dvikalbė valstybė, o Liuksemburgas, galima sakyti, šneka keturiomis kalbomis. Aplinkybės lėmė Aleksandrui Čyrui tapti poliglotu – jis kalba septyniomis kalbomis, įskaitant šiek tiek ir liuksemburgiečių. Liuksemburge tai – kasdienė šnekamoji kalba, o vokiečių kalbos vietiniai mokosi pradinėje mokykloje. Prancūzų kalba dalykai pradedami dėstyti vidurinėje mokykloje, o anglų kalba tokioje tarptautiškoje valstybėje ateina labai natūraliai.

„Luxbazar“ mugėje (iš kairės): R. Sarkauskienė, A.Saduikienė, J. Maciukas, A.Čyras

„Tarptautinio valiutos fondo duomenimis, Liuksemburgas yra pirma šalis pasaulyje pagal bendrąjį vidaus produktą (BVP) vienam gyventojui. Ji turtingesnė ir už Norvegiją, už Šveicariją. Iš kur tie visi pinigai? Iš fondų valdymo. Finansų sistema atneša daug pinigų“, – pasakoja Liuksemburgo lietuvių bendruomenės pirmininkas. Liuksemburge brangu viskas, išskyrus benziną. Tai aktualu, nes mašinų jų kiemuose tikrai netrūksta: Liuksemburgas pirmauja pasaulyje pagal mašinų skaičių vienam gyventojui. 1000 gyventojų tenka 650 automobilių.

© Ramūnas Astrauskas - www.bazar-international.lt

Atkurtai
Lietuvai

Atkurtai Lietuvai - 100

„Baltijos kelias“. Latvių choro pasirodymas

Liuksemburgo LB 10-ojo gimtadienio šventė. Ramūno Astrausko nuotr.

Liuksemburgo lietuvių renginių ir švenčių akimirkos

Žanas Klodas Junkeris yra liuksemburgietis, taip pat šalis didžiuojasi turėdama legendinių varžybų „Tour de France“ laimėtoją Andy Schlecką, nes dviračiai Liuksemburge – nacionalinis sportas (kaip, beje, ir Belgijoje, bet belgai turi dar ir stiprią futbolo komandą). Taip pat liuksemburgiečiai turi labai didelių sumanymų kosmose. Esame maži ant žemės, bet norime būti dideli kosmose – tai šūkis, kuris atspindi tiek šalies ambicijas, tiek finansines galimybes.

„Pasaulio lietuviai ir Lietuva“

Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS